

ÓRAVÁZLAT - 6. OSZTÁLY

Arany János: Családi kör

IDŐKERET: 45 perc	
Óratípus	ismétlő óra
Témakör	a család
BOOKR Suli feladatok	<p>A BOOKR Suli alkalmazásban található feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egészítsd ki az első versszak sorait az odaillő szóval! - Párosítsd a szereplőket a rájuk vonatkozó versrészlettel! - Állíts időrendi sorrendbe a versben megjelenő állatokat! - Csoportosítsd a szavakat a megadott szempontok szerint!
Fejlesztési fókusz	<ul style="list-style-type: none"> - Nyelvi tudatosság fejlesztése, a passzív szókincs aktivizálásával; a tanóra bizonyos szakaszaiban az alkalmazás interakciós lehetőségeket biztosító struktúráját használjuk ki. - Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége. - Eredményesebbé válik az előzetes áttekintő és az egyszerű összefoglaló olvasási stratégiájuk. - A tanulók képessé válnak konkrét mesealkalmazásokon keresztül a mediálisan összetett szövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelésére és értelmezésére: azonosítsák a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét! - Fejlődik irodalmi kompetenciájuk (műfaj, stilisztikai ismeretek, versforma, szerző, cím) - Fejlődik narratív kompetenciájuk. - A tanulók képessé válnak az összetett mediális hatásokkal kapcsolatos élményeik felidézésére és kifejezésére.

AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
I. TARTALMI ELŐKÉSZÍTÉS, RÁHANGOLÁS				
<p>Az óraszakasz menete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés a családról (élménytechnikát alkalmazhatnak) - a tanulók családjának összetettsége - családfa bemutatása képről - fotók összeválogatása – kiket képzelnek el a tanulók egy család tagjaiként, és egész mondatokban azt is fogalmazzák meg, hogy miért? stb. 		<p>Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége.</p>		
<p>Nyelvi tudatosságot fejlesztő feladatok:</p> <p>1. Feladat: Mi a különbség a két szóalak között: nagycsalád és nagy család?</p>	kérdés- felelet	<p>Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége.</p>	frontális	

AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
<p>2. Feladat: Állapítsd meg a családi viszonyokat az alábbi szempontoknak megfelelően! Karikázd be a helyes válasz betűjelét!</p> <p>A bácsi unokájának a gyereke a bácsi a) sógora b) unokatestvére c) dédunokája</p> <p>Lenke unokatestvérének az apja, Lenkének a(z) a) nagynénje b) nagybátyja c) apja</p> <p>A nagymama férje az unoka a) apja b) nagyapja c) nagybátyja</p> <p>Pista testvérének a felesége Pistának a(z) a) nagybátyja b) unokatestvére c) sógornője</p> <p>A bácsi dédunokájának a nagyanyja a bácsinak a(z) a) unokája b) fia c) lánya</p> <p>Luca anyai nagybátyja Luca anyjának a(z) a) sógora b) testvére c) apja</p>	<p>tanulói munka</p>	<p>Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége.</p>	<p>frontális</p>	
<p>3. Feladat: Írd be a megfejtést!</p> <p>Az én nevem: Az én dédapám gyereke az én: Az én dédanyám lánya, akinek a testvérem az unokája az én: Az anyám testvérének a gyerekei az én: Az anyukám férje az én: Az anyukám férjének a testvére az anyukám:</p>	<p>tanulói munka</p>	<p>Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége.</p>	<p>frontális</p>	

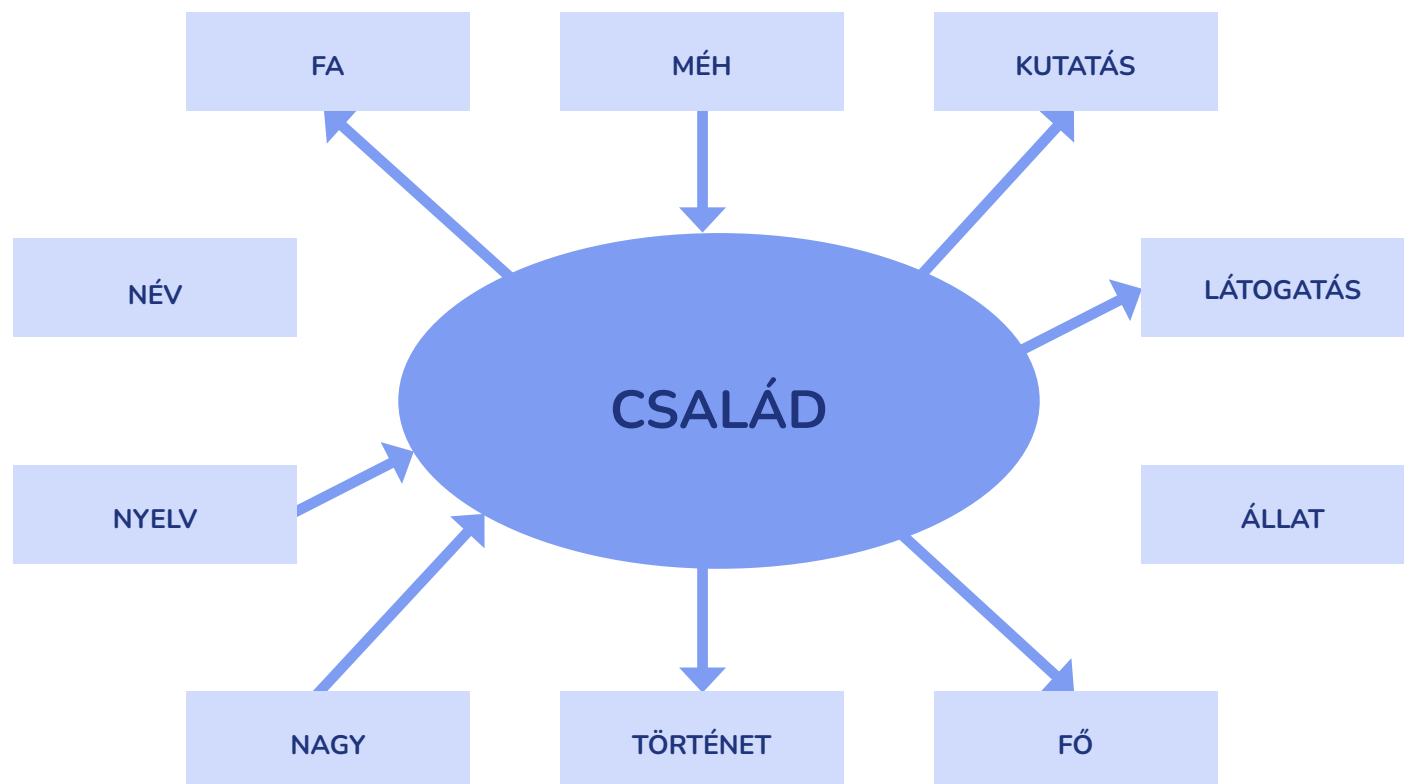
AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
<p>4. Feladat: Az alábbi szavak (ld. 1. ábra) mindegyike kapcsolatban van a családdal. Írjátok le és értelmezzétek a szóösszetételeket! Ahol hiányzik a szóösszetétel logikáját jelölő nyíl, tegyétek ki ti, magatok!</p>	<p>tanulói munka</p>	<p>Fejlődik a feladatmegoldással a család szó jelentésmezőjébe tartozó nyelvi-logikai kapcsolatok, következtetések, viszonyítások felismerésének képessége.</p>	<p>frontális</p>	

AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
II. Jelentésteremtés				
<p>A tabletekhez kapcsolható fülhallgató használatával a tanulók meghallgatják Arany János Családi kör című versét az alkalmazásról.</p> <p>Fel kell hívni a figyelmüket arra, hogy a Próbakönyv alkalmazásban tanultaknak A tabletekhez kapcsolható fülhallgató használatával a tanulók meghallgatják Arany János Családi kör című versét az alkalmazásról.</p> <p>Fel kell hívni a figyelmüket arra, hogy a Próbakönyv alkalmazásban tanultaknak megfelelően használják ki a Családi kör alkalmazásba épített interakciókat!</p> <p>Tartalmi feldolgozás</p> <p>Instrukció; megfigyelési szempont: A verset tavaly (ill. a félév során) megismertük, megtanultuk. Tudjuk, hogy Arany János egy több, mint kétezere éves műfaj, az idill hagyományai szerint írta meg a verset. A szó jelentése: képecske, érzelmes, meghitt, boldog családi állapot, helyzet » Feladat - megfigyelési szempont:</p> <p>Írjátok ki egy lapra azoknak a versszakoknak a számát, amelyekben a műfajnak megfelelő hangulatú események és állapotok bemutatásával találkozottok. » A megoldások megbeszélése</p> <p>A szöveg tartalmi feldolgozását segítő ismétlő kérdések: Kik a vers „szereplői”? Kik a család tagjai? (ld. 2. ábra) Milyen helyszíneken játszódik a történet? Hány epizódra lehet a szöveget felosztani? A konkrét események mellett milyen odaértett eseményekre történik utalás a szövegben? Hol? Így valójában hány helyszínt emel be a költő a vers világába?</p>	<p>tanulói munka</p> <p>kérdés felelet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eredményesebbé válik az előzetes áttekintő és az egyszerű összefoglaló olvasási stratégiájuk. - A tanulók képessé válnak konkrét mesealkalmazásokon keresztül a mediálisan összetett szövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelésére és értelmezésére: azonosítsák a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét. - Fejlődik irodalmi kompetenciájuk (műfaj, stilisztikai ismeretek, versforma, szerző, cím) - Fejlődik narratív kompetenciájuk. 	<p>frontális</p>	

AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
<p>Feladat:</p> <p>Vegyétek elő a feladatlapot és oldjátok meg az 1., a 2. a 3. és a 4. feladatot! (A 4. feladatot a tabletben kell megoldani: „Állítsd időrendi sorrendbe...”)</p>	<p>tanítói munka</p>		<p>frontális</p>	<p>feladatlapok és tablet</p>
<p>A szöveg nyelvi-stilisztikai szerkesztettségének vizsgálata Népies, tréfálkozó, borongó hangvétel » miközben tetten érhető a költő tréfálkozó hangja, azon közben a vesztett szabadság dicső emléke miatt a hang borongó is: (...) Pendül a kapa most, letevé a gazda: Csíkos tarisznyáját egy szegre akasztja; Kutat az apró nép, örülne, ha benne Madárlátta kenyér-darabocskát lelne. Rettenve sikolt fel, amelyik belényúl: Jaj! valami ördög... vagy ha nem, hát... kis nyúl! (...) † Béna harcfi lép be, sok jó estét kíván (...) » Arany János a népies hangvételtől, mely a verset szintén jellemzi, Petőfinék a következőket írta: „Tisztelni kell a népnek komoly kedélyét, nehogy gúnynak vegye az örökös komázást, s megbosszankodjék”. Az irodalomtörténész Sőtér István írja: „Arany is szélesíteni igyekszik a népies-nemzeti jellegű költészet lehetőségeit, s ábrázolási körébe a lélektan, a jellemrajz nem-naív, sőt modern realista feladatait, megoldásait vonja be. A szó shakespeare-i értelmében fogja fel Arany a népiességet is...” » Arany János nyelve erősen láttató, elképzeltető A vers a látási és a hangj élményekre épít (ld. 3. ábra). A perspektíva az emberi világ méreteinek megfelelő, a „közeli” (a mikrokozmosz) tárgyai, szereplői kerülnek bemutatásra.</p>	<p>tanári közlés</p>		<p>frontális</p>	<p>3. ábra</p>

AZ ÓRA MENETE (TEVÉKENYSÉGEK ÉS INSTRUKCIÓK)	MÓDSZER	CÉLOK	MUNKAFORMA	ESZKÖZÖK
<p>Oldjátok meg a feladatlapon az 5., a 6. a 7. és a 8. feladatot! (Az 5. és a 8. feladatot a tabletben kell megoldani. 5 feladat: „Kösd össze a válaszokat ...”; 8. feladat: „Számold meg ...”)</p> <p>Most képekkel fogunk dolgozni, hiszen tapasztaltátok, hogy egy történetet nemcsak szavakkal, de képekkel is el lehet mondani. A Családi kör illusztrációját Bertóthy Ágnes készítette. Nézzétek meg újra a 9. és a 10. feladathoz tartozó illusztrációkat, és ahol szükséges, kapcsoljátok be újra az alkalmazást! (Ne feledkezz el a fülhallgató használatáról!)</p> <p>Válaszolj az alkalmazásban a feladatlapon 11. kérdésére („Válaszd ki a lehetőségek közül ...”) majd kapcsolj ki az alkalmazást és válaszolj a feladatlapon a 12. kérdésre!</p>	<p>tanítói munka</p>		<p>frontális</p>	<p>feladatlapon és tablet</p>
<p>Az alkalmazás interakcióinak vizsgálata</p> <p>A Próbakönyvben megismertétek az interakciótípusokat. Vegyétek elő a tabletet újra, és a feladatoknak megfelelően keressétek vissza a kért oldalakat és oldjátok meg a 13., a 14., a 15. és a 16. feladatot! Végül oldjátok meg a tabletben a 17. feladatot is („Társítsd az állatokhoz...”)!</p>	<p>tanítói munka</p>	<p>Az alábbi feladatok elvégzése elősegíti azt, hogy a tanulók képessé váljanak az összetett mediális hatásokkal kapcsolatos élményeik felidézésére és kifejezésére.</p>	<p>frontális</p>	<p>tablet</p>
<p>III. Reflektáló óraszakasz</p>				
<p>Javaslat: kilépő kártya készítése</p> <p>1. A versből számomra az volt a legfontosabb gondolat, hogy ... 2. Kérdések, amik a vers feldolgozása közben merültek fel bennem.</p>				<p>kilépő kártyák</p>

MELLÉKLET: 1. ábra

MELLÉKLET: 2. ábra

Az apa: nyilván görnyedten dolgozott hajnaltól napestig.

Az anya: jó háziasszony, gyöngéd anya és feleség.

A gyermektársaság:

a tejet kérő kisfiú;

a tűzre vigyázó eladó leány: Sára;

(így hívják a költő anyját és nővérét is)

a borsót, babot szemelgető apróság;

a kenyeret majdszoló legkisebb fiú;

a verseket kedvelő olvasó nagyobbik.

A „béna harcfi”: a történelem megjelenítője, aki „Beszél a szabadság véres napjairul”.

MELLÉKLET: 3. ábra

TÁVOL - látás- és hangélmény:

„Rikoltoz a bagoly a csonka, régi tornyán.”

- látás- és színélmény:

„Feketén bólingat az eperfa lombja...”

